

Regeringen
Finansdepartementet

Statens ansvarsnämnd lämnar härmed, enligt 12 § förordningen (2007:831) med instruktion för Statens ansvarsnämnd, följande

REDOGÖRELSE FÖR VERKSAMHETEN 2024

1. Ansvarsnämndens uppgifter

Statens ansvarsnämnd har till uppgift att besluta i frågor om disciplinansvar, åtalsanmälan, avskedande, läkarundersökning med tvång, eller avstängning när det gäller statligt anställda med högre befattningar. Ansvarsnämndens behörighetsområde följer av 34 § lagen (1994:260) om offentlig anställning och 15 § lagen (1994:261) om fullmaktsanställning. Verksamheten styrs i första hand av nämnda lagar, förvaltningslagen (2017:900) och ansvarsnämndens instruktion. Vidare är flertalet av bestämmelserna i myndighetsförordningen (2007:515) tillämpliga.

Ansvarsnämnden tar upp ärenden endast på anmälan av anställningsmyndigheten, Riksdagens ombudsmän eller Justitiekanslern. För anställningsmyndigheten finns en anmälningsskyldighet (15 § anställningsförordningen [1994:373]). Ansvarsnämnden kan också på begäran av domstol eller åklagare behöva yttra sig om arbetsrättsliga konsekvenser för en arbetstagare som står under åtal eller inför beslut om straffreläggande. Skrivelser från t.ex. allmänheten föranleder däremot inte prövning av ansvarsnämnden. Sådana skrivelser diarieförs och besvaras regelmässigt av sekreteraren men lämnas i övrigt utan åtgärd.

2. Ansvarsnämndens sammansättning och organisation

Ansvarsnämndens sammansättning och organisation regleras i instruktionen. Ansvarsnämnden består av en ordförande, en vice ordförande och tre övriga ledamöter. De tre sistnämnda ledamöterna ska ha var sin personlig ersättare. Ordföranden och vice ordföranden ska vara jurister och ha erfarenhet som domare. Ansvarsnämnden har en sekreterare. Ledamöterna, ersättarna och sekreteraren förordnas av regeringen för en bestämd tid.

Dok.Id 1083019

Postadress	Besöksadress	Telefon	E-post:
Box 2290 103 17 Stockholm	Birger Jarls Torg 16	08-561 671 31	ansvarsnamnden@dom.se

STATENS ANSVARSNÄMND

Ansvarsnämnden har ingen anställd personal. Svea hovrätt svarar för ansvarsnämndens kanslifunktion.

Under 2024 har justitierådet Anders Perklev varit ansvarsnämndens ordförande under perioden den 1 januari 2024 till och med den 31 oktober 2024. Från och med den 1 november 2024 har hovrättspresidenten Mari Heidenborg förordnats att vara ansvarsnämndens ordförande. Vice ordförande under året har varit f.d. justitierådet Karin Almgren. Hennes förordnande gick ut den 31 december 2024. Från och med den 1 januari 2025 har justitierådet Gudmund Toijer förordnats att vara vice ordförande i ansvarsnämnden till och med den 31 december 2027.

Övriga ledamöter under året har varit f.d. riksdagsledamoten Gunnar Hedberg, f.d. riksdagsledamoten Rikard Larsson och chefsjuristen Heléne Robson. Ersättare under året har varit f.d. riksdagsledamoten Thomas Finnberg för Gunnar Hedberg, f.d. riksdagsledamoten Teres Lindberg för Rikard Larsson och förbundsjuristen Evalena Ödman för Heléne Robson. För Gunnar Hedberg, Heléne Robson, Thomas Finnberg och Evalena Ödman har förordnandena gällt fram till och med den 31 december 2024 men har under året förlängts att gälla till och med den 31 december 2027. För Rikard Larson och Teres Lindberg gäller förordnandena till och med den 31 december 2025.

Hovrättsrådet (för närvarande kanslichefen i Högsta domstolen) Jens Wieslander har varit ansvarsnämndens sekreterare. Hans förordnande har gällt fram till och med den 31 december 2024 men har under året förlängts att gälla till och med den 31 december 2027. Kanslifunktionen har fram till den 1 oktober 2024 skötts av ekonomiadministratören Snezana Krunic, men har från och med samma dag övertagits av chefssekreteraren Anna Edström.

Ansvarsnämnden har en hemsida med information om verksamheten (www.statensansvarsnamnd.se).

3. Sammanträden under 2024

Sammanträden har genomförts vid fem tillfällen under 2024. Möjligheten att fatta beslut per capsulam har, i fråga om sakprövade ärenden, använts vid fem tillfällen under 2024.

4. Ärenden under 2024

Av de anmälningsärenden som hade anhängiggjorts under 2023 var alla utom fyra ärenden avgjorda vid inledningen av 2024. Under 2024 har 36 ärenden registrerats. Av dessa är 20 anmälningsärenden. Övriga ärenden har antingen avsett begäran om remissvar över betänkanden m.m. eller varit av mer administrativ beskaffenhet. Av de inkomna anmälningarna har sju gjorts av enskilda personer och följaktligen lämnats utan annan åtgärd än brevsvar. En anmälan som gjorts av behörig myndighet har avsett en arbetstagare utanför ansvarsnämndens behörighetsområde, och har därför skrivits av utan prövning.

De fyra ärenden från 2023 som återstod vid inledningen av 2024 har alla avgjorts under året. Av de tolv behörigen gjorda anmälningsärenden som inkom under 2024 har ansvarsnämnden under året slutligt avgjort elva. Sammanlagt har ansvarsnämnden under året alltså avgjort 15 sakprövade anmälningsärenden. Dessa har rört avskedande, åtalsanmälan, disciplinär åtgärd och yttrande till domstol (enligt 29 kap. 5 § första stycket 6 brottsbalken). Vid utgången av året kvarstod ett anmälningsärende.

Ansvarsnämndens beslut under verksamhetsåret har i de anmälningsärenden som anhängiggjorts av *behörig anmälare* (dvs. av anställningsmyndigheten, Riksdagens ombudsmän, Justitiekanslern eller domstol), och som avsett arbetstagare som faller inom ansvarsnämndens behörighetsområde, lett till följande resultat.

I ett ärende om disciplinansvar avseende en universitetsprofessor har ansvarsnämnden tilldelat denne en varning. Likaså har en domare tilldelats en varning. I ett annat ärende om disciplinansvar avseende en domare har beslut meddelats om att inte ålägga disciplinpåföljd. När det gäller ärenden om åtalsanmälan har sammanlagt fem domare anmälts till åtal, i samtliga fall avseende felaktig hantering av frihetsberövanden. Tre

STATENS ANSVARSNÄMND

domare som stått under prövning för åtalsanmälan har inte anmälts till åtal och inte heller ålagts disciplinpåföljd. Två universitetsprofessorer har anmälts till åtal.

Ansvarsnämnden har under året yttrat sig till domstolar vid tre tillfällen. Avseende en chefsåklagare har ansvarsnämnden uttalat att det inte kan uteslutas att denne skulle komma att avskedas om han döms enligt åtalet. När det gäller en kammaråklagare och en domare har ansvarsnämnden i båda fallen avstått från att lämna förhandsbesked till domstolarna.

En domare vid en hyres- och arrendenämnd har avskedats under året. En anmälan med begäran om avskedande av en professor har avskrivits efter att den anmälde sagt upp sig och anställningsmyndigheten därefter återkallat anmälan.

Nedan redovisas verksamheten och ärendena i tabellform. Vid läsningen av tabellerna bör dock uppmärksammas att ansvarsnämnden för 2024, liksom för 2012–2023, har valt att i tabellerna redovisa endast de anmälningsärenden som anhängiggjorts av behörig anmälare (se ovan), eftersom sakprövning sker endast i sådana ärenden. Några ärenden, som framgått ovan också under 2024, har dock skrivits av efter återkallelse eller därför att det av annan orsak inte funnits skäl för sakprövning. I den tabell som redovisar utgången av ärendena bör uppmärksammas att även de ärenden som sakprövats men inte lett till beslut om t.ex. avsked eller disciplinansvar redovisas som helt eller delvis avskrivna, eftersom ansvarsnämndens avslagsbeslut också leder till avskrivning från vidare handläggning.

Behörigen anhängiggjorda anmälningsärenden 2012-2024

År	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Ink.	6	11	13	8	8	12	13	9	11	5	6	12	12
Avg.	5	12	9	11	8	12	13	9	9	8	6	8	15
Kvarst.	1	0	4	1	1	1	1	1	3	0	0	4	1

STATENS ANSVARSNÄMND

Utgången i slutligt avgjorda anmälningssärenden (behörig anmälare) 2012-2024

År	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Avsked/avstängning	0	0	0	2	1	1	0	0	0	1	1*	1	1
Läkarundersökning	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Åtalsanmälan	1	1	1	2	1	5	1	1	1	0	1	0	7
Disciplinansvar	2	3	1	3		1	0	1	1	2	2	0	2
Helt eller delvis avskrivna ärenden	2	8	7	4	6	6**	12	7	7	5	2	8	5**

*Avser yttrande till domstol om sannolikt avsked vid bifall till åtal.

**I ett avskedandeärende fattades två beslut: först en åtalsanmälan och något senare skrevs frågan om avskedande av efter en återkallelse av anmälan.

Antal anmälda personer i olika yrkeskategorier i inkomna anmälningssärenden (behörig anmälare) per år 2012-2024

Anmälda personer	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Domare	2	5	5	4	5	5	6	6	6	3	4	7	9
Åklagare	1	1	2	1				2					2
Polischefer	1	1	2	1	1				1		1		
Professorer	2	3	1	1	2*	6	7		3	1		2	2
Övriga		1	3	1		1		1	1	1	1	3	

*Ett av ärendena avsåg 3 professorer.

Utgången av avgjorda frågor om avsked/avstängning 2012-2024

År	2012		2013		2014		2015		2016		2017	
Avsked/ avstängning	Åtgärd	Ingen åtgärd*	Åtgärd	Ingen åtgärd	Åtgärd	Ingen åtgärd	Åtgärd	Ingen åtgärd	Åtgärd	Ingen åtgärd	Åtgärd	Ingen åtgärd
Domare	1											
Åklagare				1			1					
Polischefer				1								
Professorer								1	1			3
Övriga							1	1			1	
Summa	1	0	0	2	0	0	2	2	1	0	1	3

STATENS ANSVARSNÄMND

År	2018		2019		2020		2021		2022		2023	
Avsked/ avstängning	Åtgärd	Ingen åtgärd*	Åtgärd	Ingen åtgärd	Åtgärd	Ingen åtgärd	Åtgärd	Ingen åtgärd	Åtgärd	Ingen åtgärd	Åtgärd	Ingen åtgärd *
Domare									1**		1***	2****
Åklagare					1							
Polischefer												
Professorer		5		1			1					1
Övriga									1			1
Summa	0	5	0	1	0	1	1	0	1	1	1	4

År	2024	
Avsked/ avstängning	Åtgärd	Ingen åtgärd*
Domare	1	1**
Åklagare	1**	1**
Polischefer		
Professorer		1*
Övriga		
Summa	2	3

*Kan innebära att vederbörande själv valt att sluta sin anställning och att ärendet skrivits av.

**Avser yttrande till domstol om sannolikt/ej sannolikt avsked vid bifall till åtal.

***Avser avstängning till dess avskedandefrågan slutligt avgörs. Ej avslutat ärende vid utgången av 2023, men ärendet slutligt prövat under 2024 och då medfört avsked.

****Avser i ett av ärendena yttrande till domstol om sannolikt ej avsked vid beslut om strafföreläggande.

Utgången av avgjorda ärenden om disciplinansvar 2012-2024

År	2012		2013		2014		2015		2016		2017	
Disciplinansvar	Åtgärd	Ingen åtgärd	Åtgärd	Ingen åtgärd	Åtgärd	Ingen åtgärd	Åtgärd	Ingen åtgärd	Åtgärd	Ingen åtgärd	Åtgärd	Ingen åtgärd
Domare	3	1	1	4	1	3	1			5	1	3
Åklagare			1				2					
Polischefer						1		2		1		
Professorer	1	1	1	1		1						
Övriga				1		2						
Summa	4	2	3	6	1	7	3	2	0	6	1	3

År	2018		2019		2020		2021		2022		2023	
Disciplinansvar	Åtgärd	Ingen åtgärd	Åtgärd	Ingen åtgärd	Åtgärd	Ingen åtgärd	Åtgärd	Ingen åtgärd	Åtgärd	Ingen åtgärd	Åtgärd	Ingen åtgärd
Domare		5	1	5	1	3	1	4	2			2
Åklagare				1								
Polischefer						1				1		
Professorer						1	1					
Övriga			1									
Summa	0	5	2	6	1	5	2	4	2	1	0	2

År	2024	
Disciplinansvar	Åtgärd	Ingen åtgärd
Domare	1	1
Åklagare		
Polischefer		
Professorer	1	
Övriga		
Summa	2	1

Not. Några av ärendena har överlämnats till ansvarsnämnden som anmälningar om åtalsanmälan alternativt disciplinansvar. I den mån ansvarsnämnden prövat dem som ärenden om åtalsanmälan redovisas de inte i denna tabell.

För Statens ansvarsnämnd

Mari Heidenborg
Ordförande

Jens Wieslander
Sekreterare